

Н. А. Прищенко, викладач,
кафедра організації
планування та регулювання економіки.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ЗА РАХУНОК ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ПРИЙОМІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Навчання нового покоління керівників, які були б здатні управляти сучасними підприємствами та установами, є досить актуальною проблемою з самого початку перетворень, які здійснювалися у нашій державі. Студенти вищих навчальних закладів, у тому числі і нашого університету починають усвідомлювати відповідальність за особистий професійний розвиток, беруть активну участь у розвитку освіти і очікують від своїх викладачів застосування нових технологій навчання і методів викладання. В даному випадку мова йде про такі методи і прийоми, які б передбачали вирішення студентами не деталізованих проблем, а підштовхувала б їх до більш глибокого осмислення і змоги зробити самостійні висновки. Викладання матеріалу повинно відбуватися у такому режимі, який би допоміг розвинути аналітичні здібності, діагностичні навички, здатність зосередитися на проблемі.

Необхідною умовою вирішення вказаних освітніх завдань є добровільна участь студентів. Важливо, щоб теоретичні викладки, поставлені в лекції, перехресчувалися з практичними прикладами. Тому що система поглядів, які відображаються у лекції, по тій чи іншій проблемі є нічим іншим, як співвідносними теоріями - співвідносними до середовища, до людей, яких вони стосуються, до часу, коли вони існували, до нинішнього часу – і тільки допомагають зрозуміти складність проблеми, але не вирішити її. Замість того щоб говорити до студентів, а так побудовані більшість лекцій, викладачі повинні говорити зі студентами, тобто побудувати лекцію таким чином, щоб студенти також говорили на занятті. Студенти добре вчаться через практику, і, якщо лектор являє собою помічника, а не проповідника, ми можемо сприяти самонавчанню студентів, але в даному випадку мова не йде про те, щоб залишити студента наодинці при вивченні теми.

Одним з ефективних методів, яким можна залучити студентів до роботи, осмислення, аналізу і змусити взяти їх відповідальність за власну освіту так, щоб вони почувалися власниками здобутих знань і навичок, є використання ситуаційного методу як базису для обговорення, інтелектуального навчання

Застосування саме цього методу, на відміну від ознайомлення з матеріалом книжок, відвідування традиційних лекцій дає можливість опанувати навички підготовки доповіді або аналізу проблеми. Такі заняття проходять жвавіше, активніше. Тобто заняття повинно бути побудоване таким чином, щоб наблизити навчання до реальної ситуації, що склалась на ринку. Студенти повинні відчувати складність і відповідальність прийняття конкретних рішень на основі розгляду та аналізу ситуацій, що змінюються

досить інтенсивно. І якщо заняття будуть побудовані саме таким чином, це дозволить :

1. розвинути комунікативні навички;
2. набути вміння “ читати поміж рядків”, тобто розуміти, що люди не завжди кажуть все те, що мають на увазі;
3. розвинути здібності до більш глибокого осмислення тієї чи іншої проблеми;
4. розвинути швидкість мислення, тому що студенти повинні досить швидко знаходити відповіді на поставлені питання та узгоджувати їх з обговорюваними.

Але необхідно відзначити, що всі заняття з курсу не повинні мати вигляд виключно ситуаційних вправ, не дивлячись на всі позитивні наслідки застосування такого методу. Це можуть і повинні бути симуляції, які передбачають використання моделей, ігор інтерактивних комп’ютерних та відео програм. Як правило студентів досить легко мотивувати до участі у симуляції, під час якої вони стають активними учасниками навчального процесу. Симуляції дозволяють розвинути у студентів творче мислення та дозволяють їм набути навичок міжособистісного спілкування

Оповідання - це процес обміну думками, який часто буває важливішим для того, хто говорить, ніж для слухача. Вони можуть брати початок із особистого досвіду, яким корисно було б поділитися з колегами, із уяви, з прочитаних чи десь побачених історій. Оповідання сприяє створенню гармонійних стосунків між студентом та аудиторією. Студентом та структурою оповіді.

Підготовленні питання – вони повинні бути підготовлені викладачем для окремих студентів чи груп студентів. Студенти обговорюють свої відповіді один з одним та з викладачем. Думка чи позиція чи то викладача чи то студента павина бути обґрунтована. У деяких випадках бажано, щоб студенти розробляли власні питання.

Економічні диктанти – один з видів поточного контролю знань студентів, який має містити невелику кількість питань лаконічних, зрозумілих, потребуючих однозначної відповіді. Питання повинні бути продиктовані в досить швидкому темпі. Це дозволить, з одного боку, закріпити основні економічні категорії, які були розглянуті в темі лекції, а з іншого - створити умови для розумового відпочинку, і може бути перехідним етапом між більш складними в розумовому сенсі видами робіт. Диктанти мають викликати зацікавленість студентів і спонукати їх бути під час лекцій більш зосередженими та уважними.

Індивідуальні завдання передбачають розробку завдань індивідуально кожному студенту навчальної групи. Це дозволить їм навчатися у тому обсязі, який був би найбільш сприятливим для засвоювання матеріалів лекцій. Тому ці завдання повинні бути розроблені таким чином, який дозволить студентам навчатися на найбільш прийнятному для їх знань рівні та працювати із такими джерелами, що містять поняття та матеріали відповідні до цього рівня.

Лекція являє собою дуже важливу частину процесу викладання, який може і повинен використовувати викладач. Але тут важливим є те, щоб цей метод навчання використовувався не дуже часто, а був застосований тоді, коли інші методи є менш показовими та ефективними. Необхідно щоб лекційний матеріал був зрозумілим, цікавим і спонукав студентів до роздумів та викликав зацікавленість. Для того щоб цей матеріал був більш яскравим та ліпше засвоювався студентами, добре було б застосувати сучасні засоби та технології, тому що це дасть, по-перше, можливість провести різнопланові заняття, а по-друге, розширити аудиторію потенційних слухачів. Застосування сучасних технологій дозволить ліпше запам'ятати поданий матеріал та робить його більш цікавим, переконливим, таким чином у підсумку підвищить ефективність такого заняття. А зробити це можна у вигляді підготовки та демонстрації наочного матеріалу: схем, таблиць, слайдів, графіків, малюнків.

Взагалі, то застосування нових технологій та засобів зробить можливим опрацювати великий обсяг дрібної роботи, дозволить підготувати курс, а саме зібрати і зробити доступною інформацію про даний курс, скласти і надрукувати розклад, проінформувати студентів про розклад занять та плани стосовно дискусій та консультацій для цього може бути використана, наприклад, електронна пошта. Це те, що стосується викладацької роботи. Якщо говорити про студентів, то і для них застосування технічних засобів та нових технологій дозволить провести дослідження публікацій різних авторів, організувати проведення презентацій, вести наукову роботу, підібрати і накопичити з теми, яка була задана, необхідний матеріал, а для цього можна застосувати Інтернет – форуми та інтерактивне спілкування.

Підсумовуючи вищесказане, слід відзначити, що викладач у процесі навчання повинен застосовувати досвід попередньої роботи, методичні технології та поради, сучасні технології навчання та сучасні технічні засоби. Все це в комплексі мотивуватиме студентів до безупинного навчання, яке є базою їх професіоналізму, і дасть змогу підвищити зацікавленість обох суб'єктів навчання.